

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет
Кафедра філософії та методології науки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана/
з навчальної роботи Комаха Л.Г.

« » серпня 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності

для студентів географічного факультету

галузь знань географія
спеціальність **географія**
освітній рівень магістр
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2017/2018
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	1
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: проф. Сидоренко Л.І.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «_»__
20__р.

(підпис, ПБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «_»__
20__р.

(підпис, ПБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробник: проф. Сидоренко Л.І.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Заступник декана з навчальної роботи Комаха Л.Г..

_____
Протокол № 1 від « » серпня 2017 р.

Зав. кафедри філософії та методології, проф.
_____
Добронравова І. С.

Протокол № 1 від «29» серпня 2017 р.

Схвалено науково-методичною радою філософського факультету

Протокол від « » серпня 2017 року № 1
Голова науково-методичної ради _____
« » серпня 2017 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – познайомити студентів із сучасною методологією науки, дати їм можливість засвоїти сукупність методологічних засобів науки взагалі та їхньої фахової дисципліни зокрема, надати студентам знання та вміння, що створюють необхідне методологічне підґрунтя для здійснення фахової науково-дослідницької роботи, її презентації науковій спільноті,

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Успішне опанування курсів «Філософія»,
2. Знання теоретичних основ фахових дисципліни _____

3. Анотація навчальної дисципліни / референс:

Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності» є обов'язковою дисципліною, що забезпечує отримання загальних компетентностей випускниками Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Програма навчальної дисципліни складається з трьох змістових модулів. Першим модулем є «Методологія наукових досліджень». Для його викладання відведено один кредит (10 годин аудиторних занять, 20 годин самостійного засвоєння матеріалу. Заключна форма контролю – залік. В цьому модулі розкривається зміст понять «методологія», «методика», «методи дослідження», розуміння науки як дослідження, розглядаються конкретно-науковий, загально-науковий та філософський рівні методології. Окреслюється множина методологічних систем сучасної філософії науки. Розглядається структура теоретичного та емпіричного знання в єдності з методами теоретичного та емпіричного дослідження. Висвітлюються методологічні проблеми нелінійної науки, які визначають стан сучасної методології науки.

4. Завдання (навчальні цілі) –

- ознайомити студентів із сучасними методологічними концепціями, з основами методології наукового пізнання та з методикою наукових досліджень;
- сформувані цілісне уявлення про науково-дослідницький процес;
- забезпечити освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження;
- вдосконалити вміння пошуку, добору й опрацювання наукової інформації, точного формулювання мети, задач і висновків дослідження;

5. Результати навчання за дисципліною: (описуються з детальною достовірністю для розробки заходів оцінювання)

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація*; 4. автономність та відповідальність*)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			

1.1	Особливості науки як дослідження, складові системи засад науки: наукову картина світу, ідеали і норми наукового дослідження, філософські засади наукового дослідження, особливості нелінійного стилю мислення, ознаки класичного, некласичного та постнекласичного типів наукової раціональності, методологічні особливості пізнання в сучасній географії	<i>Лекція, самостійна робота</i>	<i>Тест підготовка реферату</i>	3
1.2	поняття наукового методу та методології, основні методи наукового дослідження: емпіричні, теоретичні, загальнонаукові; загальнонаукові методологічні принципи та їх зміну протягом розвитку науки, характеристики відомих методологічних систем: емпіризму та індуктивізму, головні сучасні методологічні концепції.	<i>лекція, самостійна робота</i>	<i>тест підготовка реферату</i>	3
1.3	Структуру наукових досліджень, поняття емпіричного та теоретичного, методи емпіричного та теоретичного дослідження та форми наукового знання: поняття факту, ідеї, проблеми, гіпотези і теорії, методи та концептуальні підходи дослідження в сучасній географії	<i>самостійна робота</i>	<i>підготовка реферату</i>	3
1.4	види глобальних наукових революцій та механізм становлення відповідних типів наукової раціональності, характеристику сучасної глобальної наукової революції як становлення постнекласичної науки, складних людюновимірних систем як об'єктів дослідження постнекласичної науки; зміну засад розуміння реальності в сучасній науковій картині світу від незмінності до глобального	<i>лекція, самостійна робота</i>	<i>Тест, підготовка реферату</i>	3

	<p>еволюціонізму. складність, темпоральність, цілісність як риси нового нелінійного світобачення; конструктивну роль динамічного хаосу як єдності порядку і безладу у становленні багатоманітності складних систем</p>			
	Вміти:			3
2.1	<p>розрізняти науку як систему знань, соціальний інститут та дослідницьку діяльність.</p> <p>охарактеризувати зміну системи засад науки як зміну типів наукової раціональності в процесі глобальних наукових революцій;</p>	<p><i>Лекція</i> + <i>семінар,</i> <i>самостійна</i> <i>робота</i></p>		
2.2	<p>розрізняти метод, методологію, методику; усвідомлювати багаторівневість методології науки, різноманітність конкретно-наукових методологій, розуміти норми наукового дослідження як методологічні принципи; використовувати вимоги до наукової теорії як загальнонаукові методологічні принципи</p>	<p><i>Лекція</i> + <i>семінар,</i> <i>самостійна</i> <i>робота</i></p>	<i>тест</i>	2
2.3	<p>презентувати методологічні особливості досліджень в географії, методологічні проблеми, які пов'язані зі специфікою об'єктів географії (природнича та гуманітарна складова географічних наук) біологічних систем; сучасні методології біологічних досліджень – методологію синергетики, системного підходу, еволюціонізму; розуміти можливості та межі продуктивних методів біологічного дослідження</p>	<p><i>Лекція,</i> <i>самостійна</i> <i>робота</i></p>	<i>тест</i>	2
	Автономність та відповідальність:		<i>підготовка реферату</i>	2
4.1	здатність працювати автономно	<p><i>лекція,</i> <i>семінар,</i> <i>самостійна</i> <i>робота</i></p>		
4.2	здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел		<i>підготовка реферату</i>	4

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	2.1	2.2	
Програмні результати навчання					

7. Структура курсу. Курс «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності» складається з трьох частин. Викладачі кафедри філософії та методології науки забезпечують читання першої частини курсу «Методологія наукових досліджень». Аудиторні заняття з цієї частини курсу у кількості 10 годин передбачені у формі лекцій (6 год) та семінарів (4 год). Форма контролю роботи – усні відповіді, експрес-контролі, тести. Самостійна робота, запланована у обсязі 20 годин. Формою її контролю є підготовка реферату.

8. Схема формування оцінки:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (**знання 1.1 – 1.4**), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (**вміння 2.1-2.3**); (**комунікація 3.1-3.3**); (**автономність та відповідальність 4.1-4.3**), що складає 60% загальної оцінки.

8.1 Форми оцінювання студентів: (зазначається перелік видів робіт та форм їх контролю / оцінювання із зазначенням Min. – рубіжної та Max. кількості балів чи відсотків)

- семестрове оцінювання:

1. **тести на лекціях** (мах. 4 балів, min. 2)
2. **усні відповіді на семінарах**(мах. 6 балів за один, min. 2 балів за один)
3. **підсумкова контрольна робота** (мах. 13 балів, min. 8)

- підсумкове оцінювання (у формі заліку)

Тести на лекціях проводяться у формі експрес-контролю з 10 питань на початку та наприкінці лекції. Типові питання наведені у інформаційному додатку.

Реферат оцінюється, виходячи з компетентностей, проявлених студентом на основі його самостійної роботи.: здатності до автономної роботи та вміння шукати інформацію та поспілкуватися нею.

Теми рефератів дані в інформаційному додатку, а також можуть бути сформульовані студентом самостійно, виходячи з програми. Використання матеріалу з різних тем заохочується додатковими балами. Студент може підготувати більше, ніж один реферат.

Підсумкова контрольна робота є письмовою відповіддю на питання тесту.

- Підсумкове оцінювання у формі заліку (підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 33 балів), яка визначається як сума (проста або зважена) балів за систематичну роботу впродовж семестру. Залік проводиться у формі письмових відповідей на питання тесту. Порядок та система оцінювання зазначається у робочих навчальних програмах дисципліни.) (Наприклад)

	Семестрова кількість балів	ПКР(підсумкова контрольна робота)чи/абоіспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	12	8	20
Максимум	20	13	33

8.2 **Організація оцінювання:** (обов'язково зазначається порядок організації передбачених робочою навчальною програмою форм оцінювання із зазначенням, у тому числі, результатів навчання, опанування яких перевіряється конкретним оцінюванням).

Шкала відповідності

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно з можливістю повторного складання / Fail	35-59
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни / Fail	0-34
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

Структура навчальної дисципліни:

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	семінари	С/Р
<i>Змістовий модуль 1 Методологія наукових досліджень.</i>				
1	Тема 1 Наука як дослідження.	2		6
2	Тема 2. Методи та методологія.	2	2	8
3	Тема 3 Методологічні проблеми нелінійного природознавства як феномену постнекласичної науки.	2	2	6
		6	4	20

Примітка: слід зазначити теми, винесені на самостійне вивчення

Загальний обсяг 30 год. [\[5\]](#), в тому числі:

Лекцій – 6 год.

Семінари 4 год

Самостійна робота - 20 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Філософія та методологія науки. Київ, 2008.

Режим доступу: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html>.

Добронравова І.С., Білоус Т.М., Комар О.В. Новітня західна філософія науки. Підручник. К., 2008...

Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

Кун Т. [Структура научных революций](#). – М.: 1977. С. 210-211

Режим доступу:

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html>

Лямин В.С. Теоретико-познавательная роль категории «географическая картина мира» // Вестник МГУ. Серия У. География. М.: 2001.- № 3.

Пашенко В.М. Землезнання. Методологія природничо-географічних наук. К.: 2000.

Тютюнник Ю.Г. Людина і ландшафт в постнекласичному ландшафтознавстві // Ойкумена (Український екологічний вісник). 1991. № 6. – С. 20-27

Чуйко В.Л. Рефлексія основоположень методологій філософії науки: К., 2000

Додаткова:

Добронравова І. С. Нелинейное и сложное мышление. / И.С.Добронравова // Философия мышления – Одесса: Печатный дом, 2013 – С. 91 – 104.

Верменич Я. Географія, хорографія і хорологія: етапи становлення й концептуалізації // Історико-географічні дослідження в Україні : Зб. наук. пр. — 2007. — Вип. 10. — С. 7-16.
Режим доступу: <http://www.history.org.ua/jornALL/geo/10/1.pdf>

Гродзинський М.Д. Пізнання ландшафту: місце і простір. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2005

Кизима В.В. Тоталогія (філософія оновлення). – К.: ПАРАПАН, 2005. – Тот-аспекты географии. С.201-211

Ковальов О.П. Сучасний погляд на географію: загальна і теоретична географія. Режим доступу:

<http://www.geography.pp.ua/2012/08/modern-view-geography.html> .

Хайдеггер М. Время картины мира / М. Хайдеггер // Хайдеггер М. Время и бытие. Статьи и выступления: [Пер. с нем.] – М.: Республика, 1993. – С.41-62.

Режим доступу:

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html>

Этика и география: неразрывность и формирующийся синтез –

Режим доступу:

www.geogr.msu.ru/cafedra/.../Ethics_geography.doc